

Gepensioneerden gingen er in 2022 flink op achteruit: inflatie neemt grote hap uit koopkracht

THOMAS VAN OSSENBRUGGEN

Vandaag 14 September , 11:00 in GELD

AMSTERDAM - In 2022 daalde de koopkracht van de gemiddelde Nederlander met 1,2 procent. De energiecrisis heeft daarmee de meeste Nederlanders fors in hun portemonnee geraakt. In veertig jaar tijd ging de koopkracht niet zo hard achteruit. Gepensioneerden zagen hun koopkracht met ruim 3 procent uitgehold worden.

Dat blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Tijdens de eurocrisis ondervonden Nederlanders twee jaar op rij een koopkrachtverlies van 1,1 procent. De energiecrisis hakte er in een jaar tijd dus nog net iets harder in.

Jaren tachtig

„De doorsnee koopkrachtontwikkeling dook in het verleden alleen tijdens de zware recessie in de jaren tachtig en de economische crisis van 2009-2013 met meer dan een procent in de min”, aldus het CBS. In 1983 noteerde het CBS voor het laatst een grotere financiële achteruitgang dan afgelopen jaar. Toen daalde de koopkracht in een jaar met 2,3 procent.

Het CBS meet met de koopkracht hoeveel mensen kunnen kopen van hun inkomen. Die koopkracht wordt bepaald door inkomensstijging, door stijging van de prijzen en veranderingen in de belastingen. Als werkenden promotie maken of als een werkloze aan het werk komt, telt het CBS dat ook als een koopkrachtverbetering.

Portemonnee

Door de oorlog in Oekraïne werd 2022 een bijzonder slecht jaar voor de portemonnee van Nederlanders. In het najaar waren de energieprijzen tot

historische hoogtes opgelopen. Veel mensen werden geconfronteerd met ongekende energienota's. Daarna stegen ook de prijzen van dagelijkse boodschappen rap. Het CBS meldde in september van 2022 een gemiddelde prijsstijging van 14,5 procent vergeleken met een jaar eerder.

De hardste klap was er voor gepensioneerden: die konden gemiddeld ruim 3 procent minder kopen met hun geld. Zzp'ers gingen er 1,1 procent op achteruit en werkenden 0,4 procent. Mensen in de bijstand boekten juist een plus van 4,4 procent.

VIDEO: DFT-verslaggever Martin Visser begin 2023 over de koopkrachtmaatregelen. Tekst gaat verder onder de video.

Het CBS schrijft dit grote verschil toe aan de energietoeslag voor de laagste inkomens. Mensen met een laag inkomen konden in 2022 een energietoeslag van maximaal 1300 euro krijgen. Omdat de inflatie in heel korte tijd zo sterk toenam, had het kabinet niet genoeg tijd om compensatie via belastingen en toeslagen te regelen.

Onder druk van de Tweede Kamer besloot het kabinet in het najaar van 2022 om alle Nederlandse huishoudens een korting op de energienota te geven van twee keer 190 euro. In 2023 repareerde het kabinet de koopkracht via onder meer een hogere huurtoeslag en een hogere zorgtoeslag. Zonder financiële tegemoetkoming van het kabinet zou de koopkracht vorig jaar niet met 1,2 procent maar met 2,9 procent zijn gedaald.

Prinsjesdag

Als naar de koopkrachtontwikkeling over drie jaar (van 2022 tot 2024) wordt gekeken, dan betalen met name middeninkomens en hogere inkomens een hoge prijs, zo meldde deze krant onlangs. Ook komend jaar komt het demissionaire kabinet vooral de laagste inkomens tegemoet met een begrotingspakket van 2 miljard euro dat op Prinsjesdag wordt gepresenteerd.

LINK: [Column: Grafiek laat perfect zien dat overheid steeds meer geld uitgeeft | Financieel | Telegraaf.nl](#)

Column: Grafiek laat perfect zien dat overheid steeds meer geld uitgeeft

EDIN MUJAGIĆ

13 Sept. 2023, 14:28 in FINANCIËEL

Het langverwachte rapport van de Studiegroep Begrotingsruimte is er dan eindelijk. Die studiegroep bestaat uit de hoogste ambtenaren van een aantal kernministeries en brengt voorafgaand aan verkiezingen advies uit over de begroting met een focus op middellange en lange termijn. De studiegroep werd opgericht in 1971, het jaar waarin nogal wat belangrijke dingen hebben plaatsgevonden, zeg ik ook als auteur van '[Keerpunt 1971](#)'.

Het jongste rapport van de Studiegroep Begrotingsruimte, dat 155 pagina's telt, is groot nieuws vooral omdat daarin valt te lezen dat Den Haag **vanaf 2028 elk jaar 17 miljard euro moet vinden om overheidsfinanciën niet te laten ontsporen**. Dat is nogal wat geld, iets minder dan 2 procent van ons bruto binnenlands product, elk jaar weer.

De potentiële problemen zijn van eigen makelij. Zo zijn de overheidsuitgaven in de afgelopen jaren fors opgelopen, onder meer doordat de overheid meende elk probleem te tackelen door er een zak geld tegenaan te gooien. Den Haag heeft daarmee vooral de symptomen van problemen geprobeerd te camoufleren, maar de echte problemen zijn met rust gelaten.

Verstandige taal

Het rapport bevat verstandige taal. **Hadden eerdere regeringen naar eerdere aanbevelingen geluisterd, dan stonden we als land anno 2023 er veel beter voor.**

Ik kan me voorstellen dat het voor velen te ver gaat 155 pagina's te gaan lezen, hoe belangrijk het document en verstandig de inhoud ook mag zijn. Ik maak het u makkelijk. **De kern staat namelijk op pagina 13, in de vorm van een tabel.**

Collectieve uitgaven

Tabel 4 laat zien wat de ontwikkeling is geweest van de collectieve uitgaven sinds 2000, zeg maar de ontwikkeling van de omvang van de overheid. De trend is duidelijk stijgend. Die stijgende trend is de verklaring waarom uw belastingen en heffingen almaar hoger zijn geworden, waarom onze inflatie de doorgaans hoger ligt dan in veel andere Europese landen, waarom boodschappen doen in Nederland veel duurder is dan over de grens, net als tanken en waarom bedrijven, vooral mkb, almaar meer wind tegen kreeg afgelopen jaren, om enkele zaken te noemen.

Kijkend naar die tabel op pagina 13, is het ook lastig te beweren dat marktwerking doorgeschooten is en dat neoliberalisme de reden is voor zaken zoals toegenomen ongelijkheid. Ongelijkheid is toegenomen maar niet door neoliberalisme of kille ongebreidelde marktwerking, maar door aanhoudend te veel geld drukken en uitgeven door de overheden (Nederland is geen uitzondering, in heel Europa gebeurt hetzelfde), iets wat voor inflatie zorgt, het grootste herverdelingsmechanisme dat bestaat en dat, zoals de historie ons leert, ongelijkheid vergroot, niet verkleint.

Italië en Frankrijk

Over Europa gesproken: de studiegroep zegt dus dat onze toekomstige regering vanaf 2028 elk jaar iets minder dan 2 procent van het bbp moet zien te vinden om de overheidsfinanciën niet te laten ontsporen. In de wetenschap dat onze staatsschuld best laag is, durf ik me bijna niet de vraag te stellen wat dan in hemelsnaam landen zoals Italië of Frankrijk moeten doen om hun

overheidsfinanciën in het gareel te houden. Ik vrees dat de ECB pleisters zal moeten plakken. Hallo geldontwaarding!

Edin Mujagić is hoofdeconoom bij OHV Vermogensbeheer. Reageren? Mail naar vrAGEN@dft.nl.

LINK: [Column: inflatie kan zomaar weer gaan stijgen dit jaar](#) | [Financieel](#) | [Telegraaf.nl](#)

Column: inflatie kan zomaar weer gaan stijgen dit jaar

EDIN MUJAGIĆ

23 aug. 2023 in FINANCIEEL

De inflatietsunami die sinds de zomer van 2021 de wereld overspoelde, is voorbij. Waar we ook kijken, de geldontwaarding is aanmerkelijk lager inmiddels. Stegen de prijzen in de VS een jaar geleden nog met 9% op jaarbasis, inmiddels is dat gezakt naar 3%. In Nederland piekte inflatie in oktober en daalt sindsdien. Het zou mij echter niet verbazen als inflatie de komende maanden weer gaat stijgen.

Een van de zaken die een rol spelen, is dat de vakbonden hoge looneisen blijven stellen. Dat is niet onlogisch; in de afgelopen jaren hebben zij gezien dat een soort sociaal contract tussen de maatschappij en de centrale banken c.q. overheden door die laatste groep is verscheurd.

Dat contract hield in dat de werknemers geen gortige loonstijgingen eisten en dat de centrale banken de inflatie laag zouden houden en, mocht de geldontwaarding te hoog dreigen te worden, zij meteen en daadkrachtig in actie zouden komen. Hoewel de inflatie, zoals gezegd, daalt, is die nog steeds veel te hoog én zelfs de centrale banken geven aan dat de geldontwaarding tot en met 2025 te hoog zal blijven.

In de wetenschap dat hun track record bij het voorspellen van inflatie beroerd is (werkelijke inflatie komt doorgaans behoorlijk hoger uit dan de ramingen), is het logisch dat de vakbonden het zekere voor het onzekere nemen en hoge looneisen blijven stellen. Wat natuurlijk ook een rol speelt, is dat arbeid almaar schaarser aan het worden is, wat de onderhandelingspositie van werknemers sterker maakt dan die in de afgelopen 50 jaar en meer ooit is geweest.

Terwijl lonen hard (zullen) blijven stijgen, neemt de arbeidsproductiviteit magertjes toe. Vrij vertaald: bedrijven zien hun kosten stijgen maar efficiency nauwelijks waardoor de kosten per eenheid almaar oplopen.

Energie

Tot slot is er de energie. Dé reden waarom inflatie de afgelopen maanden zo rap is gedaald, is de combinatie van de ontwikkeling van de energieprijzen en de manier waarop inflatie wordt berekend, namelijk prijsverandering ten opzichte van 12 maanden eerder.

In het voorjaar en de zomer van dit jaar lag de olieprijs eerst rond \$85 per vat om vervolgens te dalen naar om en nabij \$75 per vat. In dezelfde periode een jaar eerder lag de olieprijs tussen \$120 en 130. Als we het over inflatie berekenen hebben, kregen we enorme hulp uit de hoek van wiskunde als het ware. Inflatie zakte als een baksteen.

Een vat olie kost tegenwoordig \$80 of meer. Met een lagere olieproductie, mede als gevolg van de productieverlaging in de OPEC+ landen, stijgende vraag naar olie door een beter draaiende economie dan werd verwacht en het feit dat de winter eraan komt, een periode waarin de vraag naar energie altijd klimt, zou het niet verbazen als de olieprijs de komende tijd verder stijgt.

Als dat gebeurt, dan zullen we geen hulp uit de wiskundehoek krijgen zoals tot nu toe omdat de olieprijs in de herfst en winter van 2022 tussen \$80 en \$95 schommelde. Sterker nog, er kan zomaar weer opwaartse druk op inflatie uit die hoek komen richting het einde van het jaar!

Edin Mujagić is hoofdeconoom bij OHV Vermogensbeheer. Reageren? Mail naar vrAGEN@dft.nl.